

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca)

w sprawie **A. J.**,

ukaranego z art. 54 k.w. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 20 lutego 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść ukaranego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 6 października 2020 r., sygn. akt II W 360/20,

- 1) uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. umarza postępowanie w zakresie czynów opisanych w pkt I, II, III i IV zaskarżonego wyroku oraz uniewinnia ukaranego od zarzutu popełnienia wykroczenia z art. 54 k.w.;**
- 2) kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

Antoni Bojańczyk

Wiesław Kozielowicz

Igor Zgoliński

UZASADNIENIE

A.J. został obwiniony o to, że:

1. w dniu 25 kwietnia 2020 roku około godziny 09:30 w miejscowości C. znajdując się na przystanku autobusowym PKS, w miejscu publicznym spożywał alkohol w postaci piwa; tj. o wykroczenie z art. 43.1. ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. w tym samym miejscu i czasie używał słów nieprzyzwoitych, tj. o wykroczenie z art. 141 k.w.,
3. w tym samym miejscu i czasie odmówił funkcjonariuszom Policji informacji, co do tożsamości własnej; tj. o wykroczenie z art 65 § 2 k.w.,
4. w tym samym miejscu i czasie nie stosował się do wydawanych przez funkcjonariusza Policji poleceń, czym utrudniał wykonanie czynności służbowych; tj. o wykroczenie z art 65a k.w.,
5. w tym samym miejscu i czasie naruszył przepisy prawa wprowadzone w związku z wystąpieniem stanu epidemii dotyczące obowiązku zakrywania ust i nosa; tj. o wykroczenie z art. 54 k.w. z związku z § 18 ust. 1 pkt 2 lit. a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Sąd Rejonowy w Radomsku wyrokiem nakazowym z dnia 6 października 2020 r. sygn. II W 360/20 uznał obwinionego za winnego popełnienia zarzuczanych mu wykroczeń i za to na podstawie art. 65a k.w. w zw. z art. 9 § 2 k.w. wymierzył mu łącznie karę 300,00 zł grzywny.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez strony postępowania i uprawomocnił się w dniu 3 listopada 2020 r.

Od tego orzeczenia kasację na korzyść ukaranego wywiódł w trybie art. 110 § 1 k.p.w. Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając:

1. w zakresie uznania obwinionego za winnego popełnienia wykroczeń opisanych w pkt I, II, III, IV wyroku - rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 93 § 2 k.p.w., mogące mieć istotny wpływ na jego treść, polegające na przyjęciu, że okoliczności przypisanych ukaranemu czynów z art. 43.1. ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z art. 141 k.w., art. 65 § 2 k.w., art. 65a k.w., i jego wina nie budzą wątpliwości i w konsekwencji wydaniu wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle dowodów

dołączonych do wniosku o ukaranie, zarówno winy, jak i okoliczności czynów zarzucanych obwinionemu budziły poważne wątpliwości, co winno skutkować skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie i wyjaśnieniem wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności,

2. w zakresie uznania obwinionego za winnego popełnienia wykroczenia opisanego w pkt V wyroku - rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego, tj. art. 54 k.w. w zw. z § 18 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, w sytuacji gdy czyn przypisany A. J. nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia.

W konsekwencji tych zarzutów Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 6 października 2020 r. sygn. akt II W 360/20 w zaskarżonym zakresie i co do czynów opisanych w pkt I, II, III i IV części wstępnej wyroku o umorzenie postępowania z uwagi na przedawnienie karalności, natomiast co do czynu opisanego w pkt V wyroku o uniewinnienie ukaranego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, stąd podlegała w całości uwzględnieniu na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.). Rację miał skarżący, że powyższe orzeczenie zostało wydane z rażącym naruszeniem prawa wskazanym w zarzutach kasacji, które spełniało kryteria z art. 523 § 1 k.p.k.

Procedowanie w trybie nakazowym, stosownie do art. 93 § 2 k.p.w., może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i winy obwinionego nie budzą wątpliwości. Podstawą do przyjęcia takiej oceny jest oczywiście wniosek o ukaranie wraz z załączonym do niego i ujawnionym przez sąd materiałem dowodowym. Brak wskazanych wątpliwości oznacza, że nie ma ich zarówno na płaszczyźnie sprawstwa danego czynu, jak i winy obwinionego, z uwzględnieniem jego wyjaśnień oraz innych dowodów przeprowadzonych w toku czynności wyjaśniających. Słusznie w tym miejscu zwrócił uwagę autor kasacji na stanowisko orzecznictwa i doktryny, zgodnie z którym nie należy orzekać wyrokiem nakazowym, gdy obwiniony nie przyznaje się do winy i przedstawia odmienne okoliczności zdarzenia (np. powołane wyroki Sądu

Najwyższego z dnia 23 września 2009 r., IV KK 60/09; z dnia 22 czerwca 2016 r., III KK 198/16).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy zauważalny jest brak w niej stanowiska obwinionego w zakresie zarzuconych mu wykroczeń. Nie został on przesłuchany w trybie art. 54 § 6 k.p.w., gdyż odstąpiono od przesłuchania A. J. w charakterze osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie (k. 11). Z akt sprawy wynika, że jedynym dowodem popełnienia przez obwinionego zarzuconych mu czynów jest notatka urzędowa sporządzona przez funkcjonariusza Policji. Na tym materiał dowodowy się kończy i brak jest jakichkolwiek innych dowodów sprawstwa obwinionego. W toku czynności wyjaśniających nie przesłuchano nie tylko obwinionego, lecz również - w charakterze świadków - funkcjonariuszy Policji z KPP w Radomsku, którzy w dniu 25 kwietnia 2020 r. podjęli interwencję wobec A. J.. Z powyższego wynika, że jakość przedłożonych wraz z wnioskiem o ukaranie materiałów w żadnej mierze nie mogła uprawniać do procedowania w omawianym trybie, lecz winna implikować skierowanie sprawy na rozprawę, przeprowadzenie postępowania dowodowego i wyjaśnienie wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności. Materiał dowodowy, którym dysponował sąd, nie uprawniał, bez bezpośredniego przeprowadzenia dowodów, do uznania iż okoliczności czynów i wina obwinionego nie budziły wątpliwości. W konsekwencji nie uprawniał do wydania orzeczenia co do istoty sprawy. W pełni trafne było zatem twierdzenie o wystąpieniu w realiach niniejszej sprawy rażącego naruszenia art. 93 § 2 k.p.w., które mogło mieć istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, bowiem nie można wykluczyć, że po przeprowadzeniu rozprawy sąd doszedłby do innych wniosków w zakresie sprawstwa obwinionego. Zachodziła zatem konieczność wydania orzeczenia kasatoryjnego w odniesieniu do całości zaskarżonego wyroku. Mając jednakże na uwadze to, że od daty zdarzenia, będącego przedmiotem sprawy toczącej się przez Sądem Rejonowym w Radomsku pod sygn. II W 360/20 (tj. 25 kwietnia 2020 r.) upłynęły 3 lata, odnośnie do czynów opisanych w pkt I, II, III, IV wyroku orzeczeniem następczym było umorzenie postępowania wobec przedawnienia karalności tych czynów.

Innej natomiast treści orzeczenie następcze należało wydać wobec przypisanego A. J. wykroczenia z art. 54 k.w. z zw. z § 18 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Podyktowane to zostało tym, że zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem Sądu Najwyższego regulacje realizujące konstytucyjny obowiązek zwalczania chorób zakaźnych (art. 68 ust. 4 Konstytucji RP) w oczywisty sposób nie stanowią przepisów porządkowych w rozumieniu art. 54 k.w. (zob. m.in. wyroki SN: z dnia 26 marca 2021 r., II KK 40/21; z dnia 8 kwietnia 2021 r., II KK 75/21; z dnia 15 kwietnia 2021 r., V KK 111/21; z dnia 5 maja 2021 r., V KK 132/21, V KK 126/21, II KK 106/21; z dnia 12 maja 2021 r., II KK 76/21 i II KK 82/21; z dnia 9 czerwca 2021 r., II KK 221/21; z dnia 11 czerwca 2021 r., II KK 202/21 i II KK 226/21; z dnia 15 czerwca 2021 r., V KK 132/21). W przyznaniu wniosków sformułowanych w uzasadnieniach powyższych judykatów nie było żadnych wątpliwości co do trafności twierdzenia skarżącego, że art. 54 k.w. ma charakter blankietowy. Oznacza to, że nie określa w sposób wyczerpujący znamion czynu zabronionego, odsyłając w tym zakresie do przepisów zamieszczonych w innym akcie normatywnym. Podstawę prawną wydania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. stanowiły przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, które nie upoważniały Rady Ministrów do wprowadzania regulacji odnoszących się do innych sfer życia niż ochrona zdrowia publicznego. Regulacje realizujące konstytucyjny obowiązek zwalczania chorób zakaźnych (art. 68 ust. 4 Konstytucji RP) w oczywisty sposób nie stanowiły przepisów porządkowych w rozumieniu art. 54 k.w. W przypadku tych ostatnich przedmiot ochrony stanowi bowiem porządek i spokój w miejscach publicznych, a nie ochrona zdrowia czy zwalczanie epidemii. Zakładając więc, że obwiniony swoim zachowaniem z dnia 25 kwietnia 2020 r. naruszył nakaz ujęty w § 18 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia, to ten akt prawny nie zawierał żadnej sankcji z tytułu naruszenia tego nakazu. Tymczasem odpowiedzialności za wykroczenie podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary - art. 1 § 1 k.w. Stąd konieczne okazało się wydanie w tym zakresie wyroku uniewinniającego.

Z tych względów orzeczono jak w wyroku, rozstrzygając także o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego.

[J.J.]

r.g.

Antoni Bojańczyk Wiesław Koziół Igor Zgoliński